

ТЫЗЭКЬОТМЭ – ТЫЛЪЭШ!

Адыгэ Голос адыга

макъ

Адыгэ Республикаэм и Правительствэ игъэзет

1923-рэ ильесым
гъэтхапэм
къышегъэжьагъэу къидекы

№ 46 (21775)

2019-рэ ильес

Гъубдж

Гъэтхапэм и 19

ОСЭ ГЭНЭФАГЬЭ ИИЭП
хэтыутыгъэхэр ыкчи
иэмькі къэбархэр
айт ижүүгъотэштых

WWW.ADYGOICE.RU

Къырым игъатхэ цыифхэр зэрищэл Гагъэх

Республикэу Къырымрэ къалэу Севастопольрэ Урысые Федерацием къызыхэхъажыгъэхэм и Мафэ фэгъэхыгъэ мэфэкі һофхъабзэхэр, концертхэр, зэхахъэхэр тикъэралыгъо ишъолырхэм зэклэми тыгъуасэ ашыкуагъэх. Ахэм зэу ашыщ Адыгэ Республикари.

Фестивалэу «Къырым игъатх» зыфилоу Мыекъуапэ игупчэу Ленинэмын ыцэ зыхырэм щыкъуагъэм цыифыбэ зэрищэллагь. Ахэм ахэтгъэх Адыгейим и Лышьхъэу Къумпыил Мурат, республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхъаматэу Владимир Нарожнэр, АР-м и Премьер-министэр Александр Наролинир, депутатхэр, министрэхэр, общественнэ ыкчи лъэпкэ организациехэм ялтыклохэр, ныбжыкъэхэр, нэмькхэри.

Шыгу къэдгъэкыжын, 2014-рэ ильесым Къырымрэ Севастопольрэ ашыкъогъэ референдумын изэфхъысыжхэм адиштуухэр ахэр Урысыем ишъолырхэм ашыщ хъужыгъэх. Тарихъ мэхъанэшко зиэ хэ-

дэнэр зашыгъэр ильеси 5 хувь, аш цыифхэр рыкъэгъожхэрэп, ядэжь, яунэ къагъээжыгъэу алтытэ.

УФ-м и Президент зэо-банэ хэмйтэу субъектитур къэралыгъом щыщ ышыгъыгъэх. Зыгорэхэм ар агу римыхыны, дырамыгъэштэн альэкъыщт, ау цыиф къызэрэриклохэм яеплыхык ары мыш дэжьым анах шъхьалэр, ушетынэу зэхахъэхэрэм къызэрэгъэлъагъоремкэ, ахэр зимины рыкъэгъожхэрэп.

Республикэм икъэлэ шъхьалэ щыкъогъэ зэхахъэм хэлажъэхэрэм АР-м и Лышьхъэ яклохлагь, гүшүгъэгъу афэхъугь, мэфэкъымкэ афэгушуагъ.

— Къырымрэ Севастопольрэ Урысыем щыщ зыхъу-

жыгъэхэм къыщыублагъэу цыифхэм ящылкэл-псэукэл бэлжэ нахыши хүүгъэ, шоллыритлум хэхъоныгъэхэр ашыхээзэ ыпэктэ лъякуатэх. Ар зишшагъэр Урысые Федерацием и Президентэу Владимир Путинир ары. Адыгейим мы шъолырхэм зэгурлыоныгъэ, зэпхыныгъэ адыри!, ныбджэгъуныгъэр тэгъэпти, тэгъэльялэ, — къылуагъ Къумпыил Мурат журналистхэм къатыгъэ улчэхэм джэуапхэр къаритыжызэ.

Къырымрэ Севастопольрэ хэхъоныгъэхэр ашых, ыпэктэ лъякуатэх. Цыифхэр нахышиум щыгугъыхээзэ яоф ашлэх, унагъохэр ашлэх, ясабийхэр аплих. Ары пстэумэ анах шъхьалэр.

Республикэм имызакъюу, дунаим щыцлэрило лъяпкэ ан-самблэхэу «Налмэсым», «Исламыем», нэмькі творческэ купхэм къатыгъэ концертим мэфэкі зэхахъэр къыгъебаигь,

къэзэрэгъоигъэхэр ягуалэу ахэм ялтыгъэх.

ТХЬАРКЬОХЬО Адам.
Сурэтхэр А. Гусевым тырихъгъэх.

Аналог телекъэтынхэр зэпагъэунхэкэлэ къэнагъэр мэфэ 76-рэ.

Цифрэ эфир телевидением икъэтынхэм зэратехъаштхэм епхыгъэ һофхъохэмкэ федеральне къэралыгъо унитарнэ предприятиеу «Урысые телевизионнэ, радиосетэм» «илиние плтыр» иномерэ 8-800-220-20-02-мкэ ыпкэ хэмийлээр сид фэдэрэ уахти шүүтеон шүүльэкыщт. Специалистхэм шууучилхэхэм джэуап къаратыжыщт, цифрэ приставкхэм якъыххынкэ ыкчи ягъэфедэнкэ һэлэгэтуу къышууфэхъущтых.

Цифрэ телевидением икъэтынхэм зэратехъаштхэмкэ къэбархэр нах игъэкъотыгъэу официальнэ сайтэу смотрицифру. рф зыфиорэм ижүүгъотэштых.

ПШЬЭРЫЛЬХЭР, ГУХЭЛЬХЭР...

Адыгэ Республикаэм и Лышъхъэу Къумпыл Мурат публичнэ Ӏахъзэхэль обществэу «Россети» зыфиорэм итхъаматэу Павел Ливинскэм юфшэгъу зэлуклэгъу дырилагь.

Шъольырым иэлектрическэ сетьхэм якомплекс хэхьоньгъэхэр ышынхэмкіэ амалеү щыгэхэм, пшъэрыльхэм, гүхэлхэм лъэныкъохэр атегу- щыгагъэх. Йофтхъабзэм хэлэ- жьагь УФ-м и Къэралыгьо Думэ Адыгейимкіэ идепутатэу Владислав Резник

АР-м и Лысьвиль зээлүүгэйгүм пэублэ пасалтэй кышиштызэ, республикэм иэкономикэ хэхьоньгээр ышынхэмкэ шуагьэ кытэй IoF зэрээдашлээрэд кыхигийнцэг, ашкээ компаниеу «Россети» ипащхэм афэрэзагь.

Таныж хөхөнтийнхөдөр ышынхэмкээ, УФ-м и Президент Кыргызэнэфэгээш пшъэрлыг ээшшохыгъянхэмкээ, инвестициихэр нахынбээ хүүнхэмкээ энергетическэ инфраструктурэм бэ елхыгъэр. Джырэуахтэм ехүүлүээ энергетическэ күнчжэхэм ташкээ. Аш

— Адыгеир тапэкъи хэхъоныгъэшъухэр зышынхэ

зыль экыышт шъольырхэм ашыщ. 2018-рэ ильесым тельтиягъэу экономикэм инвестициеу къыхалхъагъэм зыкызызеријатыгъэмкіз пэртынагъэ тыгъ. Псэуплэхэр тэшых, социальнэ инфраструктурэр тэгъэпсы. Республикаэм тапеки хэхъоныгъэхэр ышынхэмкіз, УФ-м и Президент къыгъэнэфэгъэ пшъэрыльхэр зэшлохыгъэнхэмкіз, инвестициихэр нахьыбэ хъунхэмкіз энергетическэ инфраструктурэм бэ епхыгъэр. Джырэ уахътэм ехъулжу энергетическэ *klyuch*хэм тащекіз. Ашкъыхэкыкіз, ыпекіз зээзгывынагъэу зэдэтшыгъэхэр дгъэ-

цэкэнхэм ыкы проектыкэхэр зэшьохыгъэнхэм афэш компанийеу «Россети» зэрифэшьуашэу юф дэтшэным, тизэпхыныгъэ дгээпытэным мэхъянэшхо ятэты, — кыхигъяшыгъ Күмпил Мурат

Павел Ливинскэм къызыра-
Iуягъэмкэ, республикэмрэ компа-
ниинемрэ яло зэхэльзүй зэдэ-
лажьэх, япшъэрлыхэр агъэца-
кэх

— Электроэнергиир зэриймкүурэм къыхэкыкэ инфраструктурэм ипсөолъак!эхэр, псэуплэхэр шыгъэнхэр къизэрэзэтэуцохэрэм епхыгъя юфигъохэм, нэмьык «чынпэ зэжкухэм» тызэратегушыагъа сиуга-

пэ. Программэ зэфшьхаа хэм ахэдгээр цогцэх инвестициехэр зыхэтльхан ыкли дгэцэктэжын фэе объектхэм альэнэхынкэлэ план гъэнэфагэе тштагэе, — кынгуяаг компанием ишаэ.

АР-м и Лышъхъэ къызэрэхигъэштыгъэмкіэ, промышленнэ паркхэм хэхъоныгъэ ашынным, псэүплаклехэр гъеуцугъэнхэм, анахъэу Мыеекъуапэрэ Тэхъутэмькъое районымрэ, афытегъэпсыхъэгъэ гухэлхэм къапкырыкіэу шьольырым ыгъэфедэрэ электроэнергиер нахьыбэ мэхъу. Джащ фэдэу зеклон кластерыр зэрагъэпсырэм ишүагъэкіэ Адыгейим икъушхъэхэр зыдэштыгъэ чын-

Пэхэмий ашагъэфедэрэ энергием хэхъуагь.

Республикан иэллектрическ
сетьхэм хэхъоныгъэ зэрашы
рэм епхыгъ лъэпкъ проектхэр
гъэцэкіагъэх зэрэхъущтхэр.
Ильэсым къыклоц шъольтырым
кВт/сыхъат миллиард 1,5-рэ
фэдиз электоэнергие щагъэ-
федэ, ильэс къэс а пчагъэм
просончи 3—4 хүхэр.

Адыгейим и Лышъхъэ ипресс-къулыкъу.

Мэхъянэшхө зиІЭ инвестициехэр

Шольырым иэкономикэ, ильэнүкъо шъхьаїхэм мылькоу къахальхъэрэм хэгъэхъогъэныр, инвесторхэм зэрифэшьушаашу юф адэшїгъэныр, пэрыохъухэр щымыїэнхэр Адыгэ Республикаем и Лышхъэу Къумпыл Мурат пшъерыль шъхьаїхэм къеѓэнафэ. Зэфэхъысыжхэм кызэрагъэльбөрэмкэ, мы лъэныкъомкэ республикэм юфышхо щагъэцакэ.

Республикам ирейтинг фэдиту фэдизкэ нахышу хүгузэ, стратегическе гухэлхэмкэ Агентствэм и Лъэпкь рейтинг Адыгейм я 24-рэ чынпэр щиыгь. Блэкыгъэ ильэсэм мылку шхъяаэм инвестицииеу къыхалхъагъэр сомэ миллиард 31,6-рэ фэдиз мэхъу, 2017-рэ ильэсэм егъэшгаагъэмэ, а къэгъэлэгъоныр проценти 142,5-м клахъэ. Сомэ миллиард 53-рэ зытефэрэ инвестиционнаа проект 36-мэ непэ тоф адашаа. Мэкью-мэшым, энергетикам, нэмькі льеныхъохэмкіи проект ин-

хэр шъольырым щагъэ-
ца克Iэх.
— *Пшъерильэу тиэр
инвестициехэр нахьы-
бэ зыщашырэ шъо-
льыр анах дэгүү 20-мэ
ащыц тыхъуныр ары.
Аш пае кыйттефэрэр
тэгъэца克Iэ, бизнесым
хэшагъэхэм шуугъэ
кытэу юф ашыннымкIэ
амалышуухэр ятэтых,—*
ело Къумпыйл Мурат.

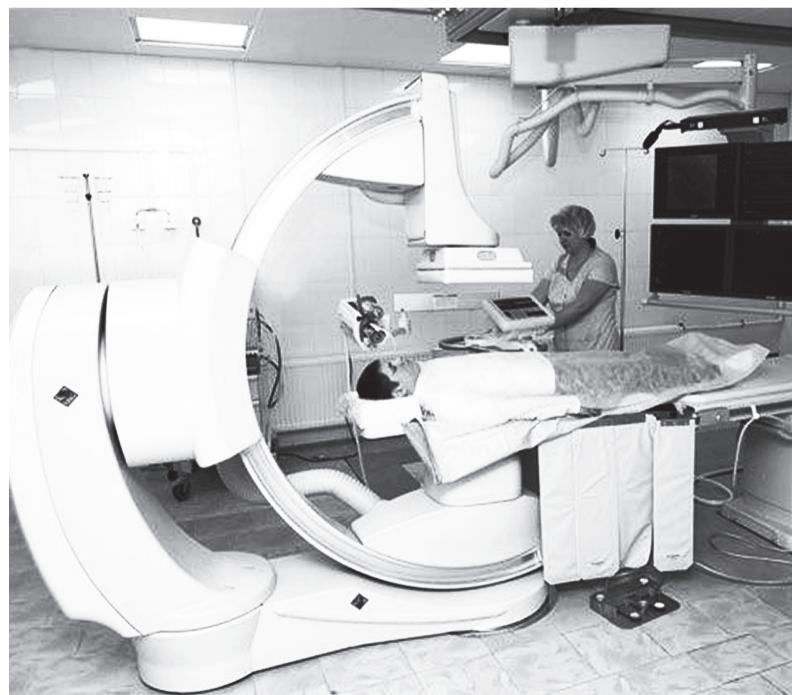
2019-рэ ильэсым Шъа-
чэ щыкюгъэ инвестици-
оннэ форумым Адыге-
имрэ компанииу «ОРАС
— Алюминиевый про-
филь» зыфиорэмрэ зэ-
зэгъыныгъэ зэдашыгъ.
Аш къыдыхэлтыгъэв

алюмининым хэшыкыгээ
пкъыгъохэр къыдэзыгъэ-
кырэ завод Туцожь
индустриальнэ паркым
дэжь щагъэпсынэу ары.
Инвесторым зэригъэнафаэ-
рэмкіэ, проектым игъэ-
цекіэн сомэ миллиарди
3 пэуигъэхьяшт, Ioвшлэ-
піэ чыыпіэ 300 фэдиз
кызызэуихыщт. Мыщ нэ-
мыкіэу мөхжанэшхо зилэ
инвестиционнэ проектхэр
ағаэцекіэнхэ гухэль щы.
Ахэр щыынтыгээм щыпхы-
рышыгъэхэ зэрэхъурэм
республикэм ипащхэм
анаэ тырагъэтыщ.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

ІэпыІэгъу арагъэгъотыгъ

Технологие пэрытхэм адиштэрэ медицинэ Іэпүйэгъур зэрагъэгъотыхэрэй аужырэ ильэсийн процент 28,4-кэ нахьыбэ хуугъэ.

Икыгъэ ильэсүм мы шы-
клемкэ нэбгырэ 2464-мэ Адыге-
им, Урысыем ичылпэ зэфэ-
шъхьафхэм аяцээзаг (2015-рэ-
ильэсүм — нэбгырэ 1919-рэ).

АР-м псауныгъэр къеухуымэгъэнэмкэ иминистрэй Мэрэтын-
ко Уустын къиззериуагъэмкэ, шлօк зимиыэ медицинэ страхо-
ванием имылькукэ технологии пэрытхэм адиштэрэ медицинэ
Іэпүіэгъюу цыфхэм афагъэ-
цакіэрэм ильяс къес хэхьо.
Адыгэ Республикаем мыш фэдэ
Іэпүіэгъу щызыгъотыгъэхэм
япчыагъэ зээзагъэхэм япро-
цент 42,5-рэ (2016-рэ ильясым
— процент 38,4-рэ хъущтыгъэ).

2018-рэ ильэсүүм республикам иучирждэгийн 5-мэ:
Адыгэ республике клиническэ сымэджээшүүм, Адыгэ республике клиническэ онкологие диспансерүүм, Адыгэ республике клиническэ кіэлэцкыкы сымэджээшүүм, Мыекъюэ къээлэ клиническэ сымэджээшүүм. Адыгэзъэ

лэ район сымэджээшм нэбгүрэ 1270-мэ технологиэ пэрытгэхэм адиштэрэ медицинэ 1эпүйэгэйу ашарагтэгээтыг. 2017-рэ ильясым — нэбгүрэ 1188-мэ мышц фэдэ 1эпүйэгэйу агъотыг сэвгэ.

ГЬОНЭЖЬЫКЬО Сэтэнай.

Общественнэ юфышлэу, шэныгъэлэжьэу Аджыгырые Аскербий янэ идуний зэрихъожыгъэр гухэл түшүхүгь. Зидунай зыхъожыгъэр джэнэтэм ихаацхэм аашыг хүннэу, къенагъэхэм шылэклэшүү яланхуй таффэльдо.

Ныбджэгъухэр.

Олимпиадэр лъэкIуатэ

Кэлэеджаклохэм хисапынкэ я Дунэе олимпиадэ ия 5-рэ тофшэгьу мафэ непэ лъегъекIуатэ. Сыхатыр 9-м кыншегъэжъагъэу 12-м нэс олимпиадэм хэхьэрэ тофшэнхэм яупльэкункэ екюллаакэ щылэхэр жюри хэтхэм кэлэеджаклохэм къафалотэшт, тофшагъэхэр къарагъэлэгъущих. Аш үүж Къокыпэм щыпсэурэ лъэпкъхэм яискусствэ и Къэралыгъо музей икъутамэу Мыеекуапэ дэтым ащэштих.

Щэджэгъоужум зэйукIэгъу гээшэгъон кэлэеджаклохэм къажэ. «О математике непринужденно» зыфиорэ зэйукIэгъур хъаклэш комплексэ «Турист» зыфиору Дунэе олимпиадэм хэлажъэхэрэ зыщицэухэрэм щыклошт.

Кэлэеджаклохэм алыкIэштих олимпиадэм и Координационнэ Совет ыкыи ижюри ахэтхэр. Ахэр хисапын идунаи щизэлэшээрэ цыфхэу Николай Андреевым, Назар Агахановын, Павел Кожевниковын ыкыи Чарльз Лейтем ыкыи нэмыхкэм алыкIэштих, — къеуатэ естествен-нэхисап оджапIэм илофышэу, хисапынкэ Кавказым икэлэе гэдэжжэхэм язэнэкъоку аэрэ чыпIэр къышицызыхыгъэу Нерис Лопас Косме. — Гушылэм пае, Николай Андреевыр шэныгъэхэмкэ Урысын академиим хисапынкэ и Институтэ Стекловым ыцэ зыхырэм илофыш, тхиль гээшэгъонхэм явтор, Урысын Президент ипремие къиратыг. Назар Агахановыр Московскэ физикэ-техническэ институтым идоцент, Дунэе хисап олимпиадэм и Координационнэ Совет хэт, УФ-м и Правительствэ гээсэнгъэм ыльэнныкъокэ ипремие илауреат. Павел Кожевниковыр хисапынкэ Кавказ олимпиадэм и Задачнэ комитет итхамат, Московскэ

жыкIэхэмкэ ар мэхъанэшхозилэ зэйукIэгъо хуушт.

Олимпиадэр мыгъэ яплэнерэ зэхашэ. Аш щыщэу 3-р Мыеекуапэ щыкluагь. Апэрэр Шъачэ дэт гупчэу «Сириус» зыфиорэм щизэхашэгъагь. Дунэе хисап олимпиадэм кэлэшакло фэхъугь республикэ естествен-хисап еджапIэм ипащэу Мамый Даутэ. Олимпиадэм изэхэшаклор АР-м гэсэнгъэмрэ шэныгъэмрэ и Министерств. Тофхъабзэр республикэм и Лышшхэу Къумпъыл Мурат ынаэ тетэу реклокы. Олимпиадэм икъызэхуын АР-м и Лышшхэу зэрэхэлжэгъэм тофхъабзэм имэхъанэ къынштэшт.

*Сигуалэ сэлам шосэхы
Къыблэ ыкыи Темир-Кавказ
федеральнэ шъольтырхэм, юкыб
къэралыгъохэм къары-
кыгъэ кэлэеджаклохэу, шэ-
ныгъэлэж цэрылохэу Мыеекуапэ къэкиуагъэхэм. Лъэшэу
сигуалэ Адыгеир Урысын-
кэ хисап гупчэ зэрэхъуэр.
Ашкэ олимпиадэхэм яшыуагъэ
къызэрэккорэр гээнэфагъэ.
Ильэс къэс хисапынкэ
Дунэе олимпиадэм хэлажъэ-
рэр нахыбз мэхъу. Урысын
ицыблэ хисап гэсэнгъэм
зыщишъомбгуунымкэ мы
тофхъабзэм ишыуагъэ къы-
зэрэккоштим сицихъэ тель,
— къыуагь Лышшхэу.*

рэм ямызакью, юкыб къэралыгъо 11-мэ ашыщ кэлэеджаклохэр Адыгеим къэкиуагъэх. Ахэр Тыркуем, Болгарием, Люксембург, Иран, Сирием, Монголием ыкыи нэмыхкэм хэгъэгүхэм къарыкыгъэх. Урысын ичилгээ 15-мэ ялыклохэри мы мафэхэм Мыеекуапэ ихьаклэх. Гушылэгъу тызыфхэхъуэхэм къызэралорэмкэ, олим-

пиадэр Адыгеим дэгью щэкло, аш изэхэшэнкэ республикэм опыт гээнэфагъэ илэ хуугъэ.

рина Натыровар республикэм щызэхашэрэ олимпиадэм ятлонэрэ къэкиуагь, кэлэеджаклохэр къыщагъэх.

— Тофхъабзэр зэрэзэхаша-
гъэри, тызыщыпсэурэ комплекс-
ри, тигээшхэн лъэшэу тагъэ-
разэ, — elo бзыльфыгъэм. —
Республикэр мыинми, хисапын
ыльэнныкъокэ къыдэхъу-
гъэр бэ.

Севастополь къикыгъэ Ирина Фоминами олимпиадэм мэхъанэу илэ къыклигъэхъигь. Апэрэ Адыгеим кэлэеджаклохэр къыщагъэхш, зэкэ ыль-
гъурэ шлэгъэшэгъон.

Апэрэ тофшэгъу мафэр мэ-
фэшхъохау, ошхыри къещхэу
щытыгъэми, Адыгэ къэралы-
гъо университэтим къеклонгэ-
гъэ автобусышхохэм къары-
кыгъэ ныбжыкIэхэр нэгүү-
шыуагъэх. Нэбгыри 150-рэ хуу-
рэ кэлэеджаклохэр университэтим
иеджэпIэ унэ зэтэгэ-
псыхъагъэу Жуковскэм иурам-
тэйнэрагъэхээс тэтхэгъагъэх
Иран, Сирием, Къалмыкын,
Волгоград, Тыркуем, Беларусын
къарыкыгъэ кэлэеджаклохэр
мыщ чэхъанхэу зэрэштыр.
Тызычэлпъагъэм лъэпкъ эзэф-
шхъафхэм ялыкло ныбжыкIэхэр
чэсигъэх. Мэфитфым
къыкыоц дин зэфэшхъафхэр
зылэжээрэ лъэпкъхэм ялыкло-
хэр Мыеекуапэ щылэштих, ныб-
жыкIэхэр нэлүасз, ныбджэгъу
щызэфхэхъущих. Зыклюхъэкэ Адыгэ къэралыгъо цыкlu зэрэ-
шылэхэр, аш хисапыр шу зэрэ-
шалыгъуэр, мэхъанэшхозилэ-
шырэштихээс тэтхэгъагъэх
къафалотэшт, республикэр
шлукэ агу къинэжыщ.

СИХЬУ Гошнагыу.

Сурэтхэр А. Гусевынрэ іэ-
шынэ Аслъанрэ тырахыгъэх.

физикэ-техническэ институтым идоцент, Урысын ильэпкъ команда итренерхэм я Совет хэт, журналэу «Квант» зыфиорэм иредактор шъхъа, хисапынкэ Дунэе олимпиадэм дышшэ медаль къышхыгъ.

Бельгийсэ хисап олимпиадэм идэвхжигээсээ илэпкъ зэхэу-
бытгээ командэ ипащ Чарльз Лейтем. Ахэм ыкыи нэмыхкэм шэ-
ныгъэлэж цэрылохэм кэлэ-
еджаклохэр алыкIэштих. Ныб-

Мамый Даутэ Дунэе олимпиадэм къеклонгъэхэм инджилызыбзэкэ закынфигъэзагь, шуфэс къарыхыгь, олимпиадэм ишшэриль шъхъаэ джыри зэ агу къыгъэкыжыгъ. Ар зэкэри зэхээштэрэ тофхъабзэу зэрэхъущихим ицыхъэ зэрэтельтэйр къыуагь.

Олимпиадэм икъызэхуын мэфэкынхо хуугъэ. Аш кэлэеджаклохэм анэмыхкэм цыфыбэ дэдэ къеклонгъагь. Командэхэм япчагын ильэс къэс хэхъо. Кавказым щыпсэухэ-

АР-м и Парламент

Іофыр нахь гъэльэшыгъэнэу

АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм «Іэнэ хураеу» Тэхъутэмъкье районом гъэтхапэм и 14-м щизэхищэгъагъэр СПИД-м епхыгъэ Іофыгъохэр ары зыфэгъэхыгъагъэр.

Социальне политикэмкэ, унагъом иофхэмкэ, псауныгъэм икъеухъумэнкэ ыкы күлтурэмкэ Парламентым и Комитет Іофтхабзэм къэшакло фэхъугъэр. Аш хэлжэхъагъэх Къэралыгъо Советым — Хасэм и Тхъаматэу Владимир Нарожнэр, аш игуадзэу Шээ Аскэр, Парламентым идепутатхэм ашыщхэр, АР-м псауныгъэм икъеухъумэнкэ иминистрэу Мэрэтыкъо Рустем, Тэхъутэмъкье район адмиинистрацием ипащэгъагъэр Урыс Бислан, народнэ депутатхэм я Совет итхъаматэу Хъатите Алый, медицинэм иучреждение зэфэшхъафхэу республикэм итхэм яврач шъхъаэхэр, нэмыхъехэр.

Комитетым ипащэгъагъэр Краснодар зэрэпэблагъэм ыпкэ къиклэу, СПИД-м анахъ зышишомбгъуним ишынагъо иль зэпйт. Ары мы муниципальнэ образованием аш фэгъэхыгъэ Іофтхабзэм щызэхашэнкэ 19убытыгъэ шъхъаэхугъэр.

Владимир Нарожнэм иепллыкъехэр къыриотыкъихээ, темэу къялтыгъэр иго дэдэу зэрэштыгъ, республикэм щыпсэхъэрэ, анахъэу ныжъыкъехэм, япсауныгъэ икъизэтэгъэнэнкэ мэхъэнэ ин зэрийр къигъэтхыгъ.

— Мы тхъамыкъагъом пэуцужыгъэ-нэмкэ непэ тэ зэшшотхырэм тиобществэ, тикъэралыгъо янеушырэ мафэ зыфэдэштыр бэкэе ельтыгъ, — къыуагъ аш.

1997-рэ ильэсэм къызшыублагь ВИЧ-инфекциер Адыгэим зыагъэунэфыгъэр. Ар къизэузыхъэрэм япчагъэ хэпшыкъеу хэхъо. Непэ мы лъэнэкъомкэ узыгъэ-гумэкъыныбэ щы. 2018-рэ ильэсэм итгэгъэгъазэ и 31-м ехъулэу къызэралытэгъэмкэ, ВИЧ-инфекциер илэу Адыгэим исыр нэбгыре 752-рэ мэхъу. Блэкыгъэ ильэсэм изакъо нэбгыри 137-мэ къыхагъэшыгъ. Нэбгыри 100 пэччэ нэбгыре 30-мэ къязэу мэхъу. 2014-рэ ильэсэм ар 18 зэрэхъущтыгъэр.

СПИД-м пэшүекъогъэнэмкэ Адыгэя республике Гупчэм иврач шъхъаэу Людмила Мартыновам ВИЧ-р зыгъэхъужырэ уц іээгъу дунаим джыри къызэрэшчамыгушыгъэр, зимушомбгъуним пае профилактике Іофыр нахь гъэльэ-

шыгъэнээр аш пэшүекъогъэнэмкэ анахъ шъхъаэу зэрэштыр къыхигъэшыгъ. Джащ фэдэу ВИЧ-инфекциер къызхэхъагъэхэм игъом ыкы икъоу япсауныгъэ изытет лыгыппэхъэмэ, іээгъу уцхуу ящыклагъэхъэр зэрэхъылэжхъэмэ, зыпары зэрар къафимхъуу ильэсэби къагъэшэн амал зэрэштыр къыуагъ.

Арэу щитмы, ВИЧ-инфекцием икъихэгъэшынкэ гумэкъыхъэр щылэх. Медицинэм епхыгъэ учреждение республикэм итхэм яврач шъхъаэхъэр нэүжум къызэгүшүэхъэмэ цыфхэр мы инфекциер къахэхъагъэмэ аупльэкүнум зэрэфэмийхъэр къыхагъэшыгъ. Мы упльэкүнур ыпкэ хэмэльтэу ыкы анонимнэу ашы, ау нахьыбэр аш къезэгъырэп. Законым къызэрэшыдэлтэгъэмкэ, егээгъэу зыпареми аш пае лыр рагъэтэнэу фитынгъэ ялэп.

Владимир Нарожнэм цыфхэм япсауныгъэ изытет, ВИЧ-инфекциер къыхэхъагъэмэ аупльэкүнум шуагъэу хэлтыр икъоу алтыгъээсэгъэним нахь гъэльэшыгъэу Іоф дашэн фаеу ылтыгъатагь, нэмыхъыбхээми аш дырагъештагь.

— Ау ар шьо шуумызакъо, тэри типшээрь, — къыуагъ аш. — Комитетэм непэрэ Іофтхабзэм зэхээшыгъэмрэ псауныгъэм икъеухъумэнкэ Министрствэмрэ цыфхэм афэгъэзэгэе джэспальэ агъэхъазырэу, ар алаклагъахъэмэ шуагъэ къытынэу сэлтыгъ. Охътабэ темышлэуи ар зэшшуахъын фае.

АР-м псауныгъэм икъеухъумэнкэ иминистрэу Мэрэтыкъо Рустем мы Іофыгъом игъэкъотыгъэу тегууцынхэр иго дэдэу зэрэштыр къыхигъэшыгъ, аш къэшакло зэрэхъугъэхъэмэ пае Парламентым ипащэхэм идепутатхэм зэрэфэрээр къыуагъ.

Профилактике Іофыр нахь гъэльэшы-

зипсауныгъэ щизэтигъэуцожъхэрэми гүчүүгэтуу афэхъугъэх. Сымэджэщым иврач шъхъаэу Нэхэе Светланэ цыфхэм япсауныгъэ изытет аупльэкүнумкэ ыкы зэтэргэхъуцожынкэ амалэу ялэхэм ашгээгъозагъэх, оборудование Іоф зэршээр къаигъэлэгъуугъ. Лъэхъянэм диштэу сымэджэщир зэтэгээпсъхъагъ.

тыйдэки чэзыу илэп, электроннэ шыкъэм тетэу зарагъэтхы.

Аш үүж къуаджэу Щынджые дэт ФАП-м къаигъэх. Мы псэүлээ коим иадминистрации ипащэу Пыщукл Алый къоджэ амбулаториер жы зэрэхъугъэр, ар бъэклэжъынрэ в кэу пшыныр охтэ благъэм зэшшохыгъэн фэе Іофыгъоу ялэхэм зэрэшыгъ къыуагъ. Къоджэдэсхэу къээрэу-гъоигъэхэри аш къыкэлэгъэгъэх.

Сымэджэщым, ФАП-м ашылагъэх

«Іэнэ хураем» ыуж Къэралыгъо Советым — Хасэм и Тхъаматэу Владимир Нарожнэри, АР-м псауныгъэм икъеухъумэнкэ иминистрэу Мэрэтыкъо Рустеми, Парламентым идепутатхэри Тэхъутэмъкье район сымэджэщыкъе блэкыгъэ ильэсэм къызэуахъигъэм къаигъэх. Пстэумэ агуу ахэм ВИЧ-инфекциер ялэмэ упльэкүгъэним пае лыгъатагь. Нэмыхъхэмкэ ар щысэ хууныр, хэти ипсауныгъэ изытет үүпльэкүнур шлоки зимиш Іофу зэрэштыр альагъээсэныр шьээриль шъхъаэу зэрэзийфагъэуцжырээр ахэм къыхагъэшыгъ.

Нэужым сымэджэщим иотделениехэр къаклухъагъэх, аш Іоф щизышигъэрэми

цыфхэм япсауныгъэ изытет зыща-пльэкүрэ мобильнэ комплексэу псэ-уплэхэр къэзыкъухъхэрээр мы уахтэм Щынджий зыдэшынэр. Нэхэе Светланэ къызэрэуагъэмкэ, гъэтхапэм и 5-м къыщуублагъэу мы къуаджэм Іоф щешэ, нэбгыри 100-м ехъу къеклоплэгъах. Тхъамфитум къыкъоц аш дэсхэр заупльэкүхэкэ, графикэу зэхагъэуцжытэм тетэу районым инэмыхъи псэүлээ агъеклоцт, аш тетэу зэкэ ФАП-хэр къира-гъэкүхъацтых.

Аш фэдэу якуаджэ дэмыхъиху япсауныгъэ изытет зэрэгшэшэн амал зэрэ-ратыгъэм пае цыфхэу къээрэу-гъоигъэхэм ярзэнгыгъэ къыраотыкъыгъ.

ХҮҮТ Нэфсэт.

ЦЫФМЭ КЬАГЬАШІРЭМ ХЭХҮУАГЬ

Адыгэ Республикаем псауныгъэр къэухъумэгъэнимкэ и Министерствэ иколлегие изэхэсигъоу мы мафэхэм илагъэм блэкыгъэ ильэсэм изэфхэхьысыжыхэм щатегушылагъэх, пшъэрылыкэхэр зыфагъэуцужыгъэх.

Юфтьхабзэм хэлэжьагъех АР-м и Премьер-министрэг игудзэй Наталья Широковар, АР-м псаунгыгэр къэхүумэгъэнимкэ иминистрэй Мэрэтыкъо Рустем, медицинэ организацioxем япашхээр, нэмыхкхэри.

2018-рэ ильээсн АР-м псауныгээр къеухъумэгъэнэмкэ и Министерствээс Иофгиоу зэшүүхыгээхэм Мэрэтыкъю Рустем къатегушыагь. Аш къызэриуагъэмкэ, Адыгейим псауныгээр къеухъумэгъэнэмкэ илофшиэн зэфэхъысыж анах шъхьаалэу фэхүүгъэр цыифхэм къагашлэрэм зэрэххуяагъэр ары. УФ-м щагъяацуугъэ шапхъэхэм процент 0.8-кэл атеклы ыкки ильээс 73-м

ехъу. 2018-рэ ильэсүм Адыгэ-
им нэгбырэ 453376-рэ щыпсэоу
агъэунэфыгъ. Ар 2017-рэ ильэ-
сүм нэхъиг

Сабыңу къәхъүхэрэм япчыагъ-
тъе нахъ макІэ зэрэхъурэр
министрэм къыхигъяшыгъ. Нэб-
тыре 4521-рэ къәхъугъ, ар
2017-рэ ильесым егъэшшагъэмэ,
нэбтыре 264-кІэ нахъ макІ.
Мэрэтыкъо Рустем цыфхэм
ядунай ахъожынын ушъхьагъу
фэхъурэр узхэр зыфэдэхэм ягу-
гу къышыгъ, диспансеризаци-
ем кытегущыагъ. Аш кызэ-
риуагъэмкІэ, зыныбжъ икүүгъе
нэбтыре 41014-мэ диспансери-
зациер аклыгъ. Аш ишүағъэкІэ
нэбтыре 4689-мэ амышшашты-

Гъэу уз зэфэшхъяфхэр къахъэштыгъэх. Ахэм ашыщэу 3788-р учетым харьцуулжъэх.

— 2018-рээ ильэсэым сомэ миллиони 6-рэ мин 366-рэ зүйсээ къеклокырыг фельдшер-мамыку пункт Адыгейим азэрэу къызылэкигъяльга, — къылуагъ Мэрэтыкъю Рустем. — Аще ишыуагъэкіе медицинэм ило-фышшын зыщымылажжэрэ псэ-уплэхэм специалистхэр анэсынхэ, ахэм ашыпсэухэрэр ауплээ-къынха алъакын.

Блэкъягэ ильэсэм «Кіэугьо-еко поликлиник» зыфиорэм илофшэн льгъяклогатагь. Проектын иуцгъуитлоу зэхажагьэм ишүүгээхэд регистратурэм чэ-

зыуу илэр фэдүү 2,5-кгэ нахьын маклэх хъугъэ. Диспансеризаци-
ер пкуныр фэдүү 5-кгэ нахьын
псынкэх хъугъэ. Поликлиникам
къеклияланхэрэр аштун илофшэн
зэрэрыаразэхэм процент 20-кгэ

Медицинэ фэлօ-фашлэхэр цыфхэм зэраагчэгтэйрэм нахь хэхъоным фэл 1 поликлиникэу Мыецкүупэ дэтхэр зэра-пхыгъэх. Аш ишлүүгээкээ цыфыр чэзыум хэмтэй зыфэе врачым, специалистым дэжь зыхаригчэт-хэн, уахтэй кынфагчэнэфагчээм ельтыгчэй нэүжүм ахэм якло-длан ынъякышиг.

2018-рэ ильэсүм чьэптиогуу шаклопу мазахам акииен «Поб-

ро в село» зыфиорэр республикэм щыкluагъ. Ioфthъабзэм пшъерыль шъхъалеу илэр фельдшер-мамыку йезапlэхэм язытет нахышум ыльэныкъокlэ зерхъокыныр, медицинэ фэофашlэхэр зэрафагъецакlэрэм хагъэхъоныр ары. Мэзитум врачхэр псэүпlэ 11-мэ ашыла-гъэх, нэбгырэ 300-м ехъу ауплъекlугъ. Медицинэ пунктэу ахэм адэтхэм зэкlэми Ioвшlэнхэр ашыкluагъэх.

2018-рэ ильээсүм псаунгыэр къэухъумгээнүүм исистемэ оборудованийн маклэп зэригээгээтыгъэр: ультразвукой аппаратэу 11, ЛОР-комбайнхэр, риноларингофиброскопхэр, офтальмоскопхэр, нэмэгдүүлэхийн

тальмоскопхэр, нэмүкхэрийн УФ-м и Президент илэпчэлэгтэйнэ фонд кыяхэхыгээ ахьщэмжлээ Адыгэ республике клиническэ психоневрологическэ диспансерымрэ Шэуджэн районым игупчэ сымэджэшрэ ильэкотыгэ гээцэктэжжынхэр аацыклагчад. Ахэм миллион 37-м ехъу азгуухагч.

УФ-м и Президент кыргъэнэ-фэгъэ лъэпкъ проектэү «Псауныгъ» зыфиорэм хэхьэрэ лъэныкъохэм АР-м иминистрэу Мэрэтыкъо Рустем къатегущы-лагъ. Аш къызэриуагъэмкіе, мыш проекти 8 хэхьэ, ахэм ашыщэу 7-мэ Адыгейр ахэлэжьэшт. Лъэпкъ пшъерыльэу йофтхъабзэм илэр цыифхэм къа-гашшэрэр ильэс 80-м егъэхьу-Гъэнэй ары.

ГЬОНЭЖЫКЪО
Сатанай

ФЭГҮЭКІОТЭН ЗИГЭХЭМ

АР-м иминистрәхәм я Кабинет унашьоу ышыгъэм тетәу, федеральнә ықиң региональнә фэгъэктоңхәр зиңәхәм псәупләм ықиң коммунальнә фәло-фашләхәм ауасыу атыгъэм пае компенсация къафэкложы.

мазэм атыгъэм пае компенсациер къаратыжыгъах, мэзэе мазэм пае гъэтхалэм къафакложышиш.

ХҮҮТ НЭФСЭТ.

АР-м 1ошылдынның кізі социальна
хәхъонығызэмкіс Министерствә ты-
зыэрещигъязагъэмкіс, федеральна
фәэжъялотән зиіләхәр Хәгъезу зәошхом
ыкыл нәмыкі зәо зәпәуцүжүхәм яве-
теранхәр, радиацием ияғъе зәригъе-
кылгъаҳәр, сәкъатнығъе зиіләхәр ыкыл
сәкъатнығъе зиілә сабый зәрысхә
унагъоҳәр ары. Субъекттым ифәгъе-
къялотәнхәр зәратыхәрәр сабыби
зәрысхәр ары.

Зарысжар ары.
2019-рэ ильэсүүм ищүлэ мазэ и 1-м
кызыгыбулагэй коммунальнэ пыдзээф
пүтэхэм ядэшынкэ системакиэм Уры-
сыер төхвагь. Аш ишапхъэхэм кызыг-
раштыдэлтыгагьэу, джы хэккыр зэрэда-
шырэр коммунальнэ фэл-фашихэм
ащищ хъуягъе ыкки ахэм апкэ зэра-
тышт тхыльэу цыифхэм къафаклохэрэм
ар хэушхъафыкыгъеу архтагагь. Аш
фэшл фэгьеэкlotэнхэр зиlэхэу зигугуу
къэтшыгъехэм хэккым идэшын ыуасеу

атырэм паий компенсацие къафэкло-
жышт

Фэгээктөнэм нэмүкэу компенсациер кыуатыжыным джыры зы шапхээ зэрэпильми министерствэм щыклагээтхыгь. Ар кыфэклонэу кызытытэфэрэм псэүдэл ыкчи коммунальнэ фэлօ-фашлехэм ауасэкэ, пыдафэхэм ядэшчыни зэрахэтэу, чыфэ темыльтийм е тельтигъэр зэритыжыгъэр къэзыушыха-тырэ тхылъ кыргэльтагьомэ ары кынзыратыжыщыр. Мэзиттум кыклоц ахэм апкі ымытыгъэмэ, компенсациер зепагъеушт. Чыфэр зитыжыкі, джа-зыщызэпагъеугъагъэм кыщгэжъэжъагъеу, къальтигэжынышь, кыифатуулышыжьышт.

квартыг эжээныш, кынгаатууцыйжыңци.
Министерствэм кызырэйтгэжэмлэ,
Адыгейм федералын фэгъэклөтэнхэр
иілехэй нэбгырэ 27262-рэ щэпсэү, сабын
ибэ зэрысхэ унагъохэу шьольырым
ифэгъэклөтэнхэр зилэхэр 5006-рэ мэхүүх.
Ахэм хэктэйм идэшын ыуасэү щылэ

Кушъхъэфчъэ спортыр

Къырым, Севастополь афэгъэхъыгъ

Къырым ыкИ Севастополь Урысыем къизэрэхъяжыгъэхэм фэгъэхъыгъэ спорт зэнэкъоуухэр Адыгэ Республикаем щэклох.

Авшъэрэ купыр

Хэта анахь лъэшыр?

Урысыем футболымкэ иашвъэрэ куп хэт командахэм я 20-рэ ешвъхэр гъэтхапэм и 15 – 17-м ялагъэх.

КІэуххэр

«Анжи» — «Крылья Советов» — 0:2, «Оренбург» — «Динамо» — 1:0, «Урал» ЦСКА — 0:1, «Рубин» — «Ростов» — 0:2, «Арсенал» — «Енисей» — 1:0, «Уфа» — «Ахмат» — 0:1, «Локомотив» — «Краснодар» — 1:0, «Спартак» — «Зенит» — 1:1.

«Краснодар» зэлукігъур шуахъыгъэми, дэеу ешлагъэу тълытэрэп. Тренер шъхбааэу М. Мусаевым, спортым хэшыкы физиолохам къизэралаугъэу, судьям

пенальтири ымыгъеунэфими хүнену щытыгъ. «Зенит» «Спартак» зыдешлэм, «Спартак» иухумакло шапхъэхэр зериукуягъэхэм фэшл пенальтири судьям ыгъеунэфын фэягъэ. Р. Мирзэй «Арсеналы» щешлэ. «Енисей» икъелалчъэ лэгуаор дахэу зэрэдидзагъэр къихэтэгъэщи.

Хагъеунэфыкырэ чыпIэхэм хэпшыкыу команди 5 афбэнэ. Судьяхэм хэукуоногъэу ашыхэрэр къидэлтийтэмэ, медальхэр къидэзыхыщхэр нахь къешлэгъуае мэхъу.

Зэтэгъашх

«Зенит» — 41
ЦСКА — 36
«Локомотив» — 35
«Краснодар» — 35
«Спартак» — 35
«Ростов» — 29
«Рубин» — 28
«Ахмат» — 27
«Арсенал» — 27
«Оренбург» — 26
«Крылья Советов» — 24
«Динамо» — 23
«Урал» — 23
14. «Анжи» — 18

«Уфа» — 16
«Енисей» — 11.

Я 21-рэ зэлукігъухэр

29.03	«Крылья Советов» — «Арсенал»
30.03	«Енисей» — «Рубин» «Динамо» — «Локомотив» «Ахмат» — «Спартак» «Ростов» — «Урал»
31.03	«Зенит» — «Оренбург» ЦСКА — «Уфа» «Краснодар» — «Анжи»

Урысыем ихэшылтигъэ команда Европэм футболымкэ изэнэкъоу хэлажье. Гъэтхэпэ мазэм Бельгием, Казахстан адешлэшт.

Зэхэзыщагъэр ыкИ къыдэзыгъэхъэр: Адыгэ Республикаем лъэпкэ Иофхэмкэ, Иэхъыб къэралхэм ашыпэсурэ тильэпкэгъухэм адиряиэ зэхъыныгъэхъэр ыкИ къэбар жыгъэм иамалхэмкэ и Комитет

Адресыр:
ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэшыгъэр:
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
Редакцием авторхэм къаихъэр А4-кІэ заджэхэрэ тхъапхэу зипчагъэхъэр 5-м емыхъхэрэр ары. Сатырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлъэу, шрифтыр 12-м нахь цыкIунэу щытэп. Мы шапхъэхэм адимыштэрэ тхъагъэхэр редакцием зэклэгъэхъэрэх.

E-mail: adygoevoice@mail.ru

Зыщаушихъятыгъэр:
Урысыем Федерацием хэутын Иофхэмкэ, төлөө радиокъетынхэмкэ ыкИ зэлэхъялтигъэхъэр Амалхэмкэ и Министерствэ и Темир-Кавказ чыпIэ гъэлорышил, зэраушыхъятыгъэ номерыр

ПИ №ТУ23-00916

Зыщауихъятыгъэр
ООО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Зэклэгъи
4300
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 568

Хэутын узщыгъэхъэр
Сыхъатыр
18.00

Зыщауихъятыгъэр
уахътэр
Сыхъатыр
18.00

Редактор
шъхбааэр
Дэрбэ Т. И.

Редактор шъхбааэм
игуадзэр
Мэцлэхъю
С. А.

Пшъэдэхъяжъыгъэр
зыхъырэ секретарыр

ЖакIэмыхъю
А. З.

Нэхуудын эхъяжыгъыгъэр
ЕМТЬЫЛВ Нурбай.

Алексей Домшинскэм Мыекъуапэ къыгъээжъыгъ.

Гъэтхапэм и 23-м «Зэхъошныгъэр» «Мэшыкыу» Питягорск Мыекъуапэ щыууклэшт. Ешэгъур

мафэм сыхъатыр 3-м республике стадионым щырагъэжъэшт. «Зэхъошныгъэр» ильэс зэнэкъоуум пиублэжъыгъ, гъэхъагъэхэр ѿшынхэу фэтэо.

Ешвъхэр

Я 18-рэ ешвъхэрэу ятанэрэ купым щыкыуагъэхэм якIэуххэр.

«Легион» — «Ангушт» — 1:0, «Спартак» Вл — «Биолог» — 3:1, «Мэшыкыу» — «Чайка» — 1:1,